

IZHVAJ VSAK DAN

Izšli ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Prenosilni list, se prodaja po 3 av. (6 stot.) v mnogih
izdajah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru,
Postojni, Sežani, Nabresini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdov-
ščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 av. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1
kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm.
smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po
20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka
nadlajna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, naj-
manj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave
„Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.
Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na na-
ročbo brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za
celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne franko-
vana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski list „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“,
vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica
Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Notranjepolitični položaj.

Obsukcija se prične že v četrtkovni seji.
Razpust parlamenta na vidiku.

DUNAJ 3. (Izv.) V parlament je prišlo
danes že precej poslancev, ki so živahno
razpravljali o položaju in o stvareh, ki ča-
kajo parlament v njegovem pomladanskem
zasedanju, ki se prične v četrtek. Zbornični
predsednik dr. Slivester je sklical za četrtek
opoldne konferenco senjorjev, kateri bo
predlagal, da bi prišla takoj za zakonom o
hilnem davku na dnevni red zbornice
brambna reforma. Skoraj gotovo pa je, da
čehi, to je, agrarci in narodni socialci,
prične že v četrtek z obstrukcijo. O posle-
dicah obstrukcije se marsikaj ugiba sedaj.
Večina mnenj se zлага v tem, da vlada,
ako jej ostane zaupanje krone, zopet odgodi
državni zbor preko delegacijskega zasedanja,
ki se bo vršilo meseca aprila, in potem me-
seca majnika razpusti parlament. Današnji
nemški dunajski listi pozivljajo vlado, naj
se ne vda Čehom, temveč naj jih pritisne
ob zid in jim tako pokaže, kako slabe po-
sledice ima zanje obstrukcija. To bi bilo
zlasti po „Neue Freie Presse“ zelo uspešno
sredstvo, da bi posebao češki agrarci opu-
stili obstrukcijo.

LIBEREC 3. (Izv.) Na tujakšnem nem-
škemu zborovanju je bila sprejeta resolu-
cija, ki pozivlja dosednje nemške delegate
pri pravnih pogajanjih, naj odlože svoje
mandate z utemeljitvijo, da niso mogli do-
volj uspešno zastopati nemških koristi.

Kranjski deželni zbor.

Žalitev koroških Slovencev.

LJUBLJANA 3. (Izv.) Svočnja seja dežel-
nega zbora je trajala do dveh ponoči. De-
želni zbor je sprejel več samostojnih pred-
logov gospodarske naravi, potem pa se je
razvila daljša debata o cnih dveh koroških
knjižah, določenih za ljudske šole na Koro-
škem, ki vsebujejo žalitev koroških Sloven-
cev. Posl. Jarec je popravil ono svojo izjavo,
ki jo je podal svoj čas v proračunskem od-
seku državnega zbora, kjer je zamenjal be-
sedo „Vieh“ (živali) s „Volk“ (narod), trdil
pa je, da knjižni valc temu vsebujeta žalitev
slovenskega naroda. Polemiziral je proti slo-
venski napredni stranki, kateri je pripisoval
krivdo na nevdrežnih narodnostnih razmerah
na Koroškem. Posl. dr. Novak je zavračal
predgovornika, je pa tudi izjavil, da oni
knjižni žalite slovenski narod. Nemški posl.
grč Barbo je zanikal, da bi knjižni vsebovali
žalitev slovenskega naroda. Posl. dr. Krek
je poudarjal, da so v tej stvari edini pravi
soodniki koroški Slovenci sami in ti se čutili
žaljeni. Seja se je nato prekinila in se je
nadaljevala danes popoldne.

Zopet bombni atentat v Reki.

Atentat delo — policije?

REKA 3. (Izv.) Svoči kmalu po 11.
uri se je zanišal v mestu močan pok, in
kmalu se je izvedelo, da je eksplodirala
bomba na vrtu guvernerjeve palače. Škode
ni bilo nikakršne in guverner, grof Wicken-
burg, ki je prišel s zoprogjo na lice mesta,
se je pošalil, da tudi sedaj še ni mrtev.
Policija je aretirala dve osebi, ki ste osum-
ljeni, da ste bili udeleženi pri atentatu.
Bomba je bila navedena pločevinasta školjka,
napolnjena z razstrelivami.

BUDIMPEŠTA 3. (Kor.) „Ogrski ko-
respondečni urad“ poroča iz Reke: Neki
tujakšnji radikalni opozicijski list piše v

zvezi s ssočnim atentatom, da je bilo vse
skupaj pravzaprav le po obmejni policiji za-
mišljena mahinacija in sicer v namenu, da
bi se dobil povod za poruševanje policije.
To svojo trditve utemeljuje list s tem, da
so bili že včeraj zvečer obmejni stražarji
v vrtu guvernerjeve palače, iz česar zaključuje,
da je obmejna policija vedela za atentat in
ga pričakovala. Na podlagi informacij, ki
jih je prejel korespondent ogrskega kores-
pondenčnega urada na poučenem mestu,
se ugotavlja, da so našli že pred več tedni
dinamične patrone in užgalno vrvič v pi-
sarniških prostorih vladne palače in da je
to dejstvo dalo guvernerju povod, da je dal
čuvali palačo znotraj in zunaj po obmejni
stražarjih. Danes je bilo ugotovljeno, da je
imel atentat mnogo nevarnejši značaj, nego
se je mislilo izpočetka. Bomba je bila nam-
reč taka, da ni mogla škodovati poslopju,
pač pa bi bila lahko škodovala ljudem.
Kose bombe so našli pri oknu poriljeve
lože in pri oknu gubernijskega tajnika. V
očičled stroge stražne službe si je mogoče
izvršitev atentata misliti le tako, da se je
atentator skril na vrtu vile „Giuseppe“, ki
je last nadvojvode Josipa, in od tamka vrnil
bombo v vrt guvernerjeve palače. Oba vrti
loči le ozka uličica.

Maloruski veleizdajniški proces.

32 obtožencev obsojenih.

MARMAROS SZIGET 3. (Kor.) Danes
opoldne je tujakšnje sodišče izreklo
razsodbo v procesu proti veleizdajse obtož-
nim Maloromom. Od obtožencev jih je bilo
32 obsojenih in sicer vsi zaradi hujškanja
proti veri in državi. Obsojeni so vsi v ječo.
Oproščenih je bilo 23 obtožencev. Najvišjo
kazno 4 let in 6 mesecev je dobil glavni
obtožec Kabaljuk, ostali pa so bili obso-
jeni v ječo od šestih mesecev do 2 let in
pol. Poleg tega pa so bili vsi obsojenci
tudi obsojeni v plačilo denarne globe,
Kabaljuk na 100 K. Vsem obsojencem se
je vračunal preiskovalni zapor. Sodnih
stroškov mora plačati vsak obsojenec
100 K.

Nemško-slovenski spor na Štajerskem.

GRADEC 3. (Izv.) Danes je imel kom-
binirani občinski in politični odsek štajer-
skega deželnega zbora sejo, da odkaze re-
ferat o izpremembi graškega občinskega
volilnega reda deželnemu odboru. Slovenci
so zahtevali, da se ta referat ne odkaze
prej deželnemu odboru, dokler se ne izra-
meni tudi za mesta Maribor, Ptuj in Celje
občinski volilni red na podlagi proporcij-
nalne volilne pravice. Ker so se Nemci
uprli tej zahtevi, so Slovenci onemogočili
liročitev referata deželnemu odboru in teko
se deželni odbor pred jesenjo ne bo mogel
baviti z reformo graškega občinskega volil-
nega reda.

Dr. Mile Starčević pozvan na dvboj.

ZAGREB 3. (Izv.) Tekom debate v ze-
maljskem saboru je dr. Mile Starčević obja-
vil tudi mnogo materijala proti bankemu
svetalku dr. Finku. Dr. Fink je posel danes
k dr. Starčeviću dva častnika kot svoja za-
stopnika, da ga poroveta na dvboj. Dr.
Starčević pa je dvboj odklonil in izjavil,
da išče zadostneja le pred rednim sod-
nikom.

Zamotan položaj na Hrvatskem.

ZAGREB 3. (Izv.) Kakor se zatrjuje v
tujakšnih polkiških krogih, se saborsko za-
sedanje zaključil predčasno in morda ne
pride niti do adrese debate. Proračun in
druge važnejše stvari sploh ne pridejo do

razprave. Povod temu so neurejene razmere
med koalicio in vlado. V zadnjem času so
nastale difference v važnih gospodarskih
vprašanjih. Koalicija postaja vedno nezaup-
ljivejša proti vladi in si je premislila, ali bi
prevzela odgovornost za deželno upravo
vzlic temu, da nima v vladi nobenega za-
stopnika. Jedro zahtev koalicije tvorijo pa-
mentarizacija hrvatske vlade. Politiški krogi
so mnenja, da bo sabor šele tedaj nadaljeval
svoje delo, če se pogajanja med koalicio
in vlado uspešno končajo. Koalicija je po-
sebnost nezadovoljna, da se z novo pogodbo
hoče popolnoma madžarizirati parobrodna
družba „Ungaro Croata“ v škodo primor-
skemu hrvatskemu žitju. Delegati koalicije
so odšli v Budimpešto v svojo pogajanje z
ogrnko vlado.

Nova vohunska afeta.

DUNAJ 3. (Izv.) Lvovski poljski poro-
čevalci poročajo, da so oblasti prišle nasled
rovi veliki vohunski akciji v Galiciji in da
je pet voditeljev te akcije že aretiranih.
Vodja tej akciji je bil ruski emisar Ivan
Gorda, ki je bil prej učenec pravoslavne
seminarija v Žitomiru. Star je 26 let in se je
vhitopil v Galicijo kot učenec učiteljskega
seminarija v Novem Sadeu, odkoder je bil
v direktnih stikih z ruskim generalnim šta-
bom posadke v Vladimiru. Poleg njega sta
bila še aretirana dva trgovca in dva bivša
avstrijska podčastnika. Policija je baje pri
aretiranih zaplenila obsežen materijal.

Kakor se poroča, imajo v zadnjem času
tudi v Nemčiji velik strah pred ruskimi vo-
huni. Iz Frankfurta se poroča, da so v okolici
trdnjave Mainz val gozdovi v lovskem na-
jemu raznih lozemskih lovskih družeb in
da so se v teh gozdih opetovano mudili
kot lovci lozemski častniki in to tudi ruski
častniki.

Nemški cesar na Dunaju.

DUNAJ 3. (Izv.) Oficialno se poroča,
da pride nemški cesar Viljem dne 23.
t. m. na Dunaj, kjer poseli našega ce-
sarja, in se še isti dan odpelje preko Be-
netek na Krf. — Poset bo imel popolnoma
privaten značaj.

Nabiranje za spomenik Tolstemu
prepovedano.

PETROGRAD 3. (Izv.) „Novoje Vremja“
poroča, da so oblasti prepovedale nabiranje
prispevkov za spomenik Tolstemu.

Črnogorski princ Mirko se razporoči?

BEROLIN 3. (Izv.) Berolinska „Zellung
am Mittag“ poroča iz Beograda, da so tam-
kaj razširjene vesti, da se bo dala črno-
gorska princezinja Natalija, soproga princa
Mirka, ločiti od svojega soproga. Natalija
je hčerka srbskega polkovnika Konstantino-
viča in je sorodnica bližje srbske dinastije
Obrenovićev. Vazok razporoke je baje med-
sebojao nesporazumelje.

Vladna kriza v Italiji.

RIM 3. (Izv.) V sled ostrega konflikta
med ministri pred predsednikom Giolittijem
in benečanskim poslancem Luzzattom je
padec Giolittijevega kabineta postal ne-
izogiben in pada, kakor se zatrjuje v poli-
tiških krogih, v najkrajšem času svojo de-
misijo.

Epirotska vstaja.

BEROLIN 3. (Izv.) Kakor se poroča, se
ne sme epirotsko gibanje smatrati za brez-
pomembno in to že zato ne, ker nova Al-
banija ne razpolaga z dovoljno oboroženo
silo. Princ Wied nima veliko denarja, kolikor
ga potrebuje za obsežno organizacijo al-
banskega orožništva, ki mu že sedaj dela
materijalne težave. V tujakšnih krogih se

smatra, da čaka princa Wieda v Albaniji
težka bodočnost.

Upor proti homerule bill na Angleškem.

LONDON 3. (Kor.) Časopis priobču-
jejo poziv, ki so ga podpisali lord Roberts,
veliki admiral Semour, lord Milner, pisatelj
Kipling in drugi unijonisti in v katerem
pozivljajo na drugi izjave, da se podpis-
nec, ako postane homerule bill zakon, sma-
tra upravičen, da stori vse, da se obrez-
uspeši ta zakon in se zlasti prepreči, da bi
se armada uporabljala v to, da bi se ulster-
sko prebivalstvo otropalo svojih državljskih
pravic.

Župan aretiran zaradi veleizdaje.

STOCKHOLM 3. (Izv.) Aretiran je bil
župan prestolnega mesta Stockholma, Lind-
hau, ki je voditelj socialne demokracije na
Švedskem, zaradi veleizdaje. Očita se mu,
da je bil baje v zvezi z ruskimi krogi.

Deželnozborske volitve v Istri.

Včerajšnji uradni „Osservatore Triestino“
priobčuje razglas namestništva, s katerim se
razpisujejo istrske deželnozborske volitve in
sicer:

volitve v splošni kuriji dne 7. junija
t. l.; ožje volitve dne 14. junija t. l.;
volitve v kmetijskih občinah dne 19.
junija t. l.; ožje volitve dne 26. junija
t. l.;

volitve v mestih, trgih in industrijskih
krajih dne 30. junija t. l.; ožje volitve dne
4. julija t. l.;

volitve v trgovinski in obrtni zbor-
nici dne 6. julija t. l.; ožje volitve isti
dan;

volitve v veleposrestvu dne 7. julija t. l.;
ožje volitve isti dan.

Borba na sodiščih proti
zakonu in pravu.

Ker gospoda Italijani ne morejo vzdr-
ževati več svoje dosednje pozicije privile-
giranega naroda v našem Primorju, so že
davno zamenili lažno borbo z osebnimi na-
padi in sofistiko, ki nikakor ne more služiti
v čast njihovi razkličani 2000letni kulturi.
Uvidevaljo, da je proti zakonom narave za-
hiteva, da bi tudi nadaljeval absolutizem
italijanskega jezika, oziroma italijanskih
uradnikov v naših krajih; ali njih glavna
razloga v tej stvari sta: kulturna superiornost
italijanskih uradnikov in — mogočena
praksa. In če si je kak uradnik naše narod-
nosti dovolil, da je — sledeč zdravemu ra-
zumu in jasni predpisom zakonov — pre-
klical z zločinsko prakso, ki se ni plašila
niti tega, da je pošiljala na vešala človeka,
ki ga niso razumeli niti njegovi sodniki, eh
— tedaj se dolga lopata in motika, da bi
uničili tega našega človeka.

Dokazov za to nam dajejo dan na dan
italijanske norme; in ker se že politika naše
države, kar se tiče našega Primorja, redno
podreja zahtevam rimskega Consulate,
niso redki slučaj, ko krlik italijanske druhal
udružuje glas avstrijskih zakonov.

Pred nami je izdanje puljskega „Glor-
ialetta“ od 28. prošlega meseca. Tu je dolg
članek pod groznim naslovom: „Le agi-
tazioni del giudice Markovic a
Dignano“, ki gotovo mobilizira vso ita-
lijansko gospodo, justično ministarstvo, ita-
lijanskega veleposlanika na Dunaju in — ako
se ne zgodi kako čudo — ni izključeno, da
bodo tega hrvatskega sodnika disciplinirali
na način, da bo pomnil za vedno, da se

videla s svojimi lastnimi očmi v rdečem
mlinu luč, ki se je premikala semtertja.
Popolnoma jasno je, da je to bil sam
vrag, kajti kdo drug bi neki mogel biti?

Lascars je zaničljivo zmigal z rameni,
prišel za vesla in hitro pognal čoln po
prozorni vodi.

XXIII.

Rdeči mlin.

— Gospod — je zaklicala mati Du-
rocherjeva za njim — svarim vas še en-
krat, varujte se rdečega mlina! Povem
vam, da je to hiša, ki prinaša nesrečo
vsakomur, ki se jej približa!

Toda Lascars ni poslušal svarilnih
besedi krčmarčin, temveč je s podvo-
jenimi močmi veslal dalje in kmalu se je
nahajal s čolnom v labirintu kolov, ki so
tvorili pred poslopjem nekako otočje. Po-
tegnil je nato verigo iz čolna in jo pri-
vezal za zarjavel, železen obroč in potem
odšel navzgor po polusegnutih lesenih
stopnjicah, ki so s spodnjim koncem že
bile v vodi.

(Dalje)

PODLISTEK.

Rdeči mlin.

Roman. Spisal Xavier de Montépin.

Ko je Lascars prestopil prag prej
omenjene male krčme, se je nahajal v
precej velikem prostoru, ki je rabil ob-
enem za kuhinjo, gostilniško sobo in sta-
novanje. Po stenah, ki so bile pobeljene
z apnom, je viselo več kričeve pisanih in
skremženih slik. Znano nam je, da se je
oblekel zelo preprosto, a vzlic temu je
mislila gostilničarka, ki je krmila v sobi
nekaj kokelj in njihovih piščancev, da
ima pred seboj zelo imenitnega gospoda.
In v resnici Lascars s svojo fino obleko
ni mogel sleči tudi plemiške zunanosti in
vedenja.

— S čim naj vam postrežem, lepi
moj gospod? — je vprašala ženska in se
mu globoko poklonila.

Lascars je položil svojo potno vrečo
na mizo in odgovoril:

— Obedoval bi rad; silno sem lačen.
Da ga je mučil glad, je pač umevno
tem lažje, ker ni jedel že ves dan nič in
je bil vsi prejšnji noč pokoncu.

— Obedovati? — je zaklicala krčmarica
začudeno. — Dragi moj gospod, pa ste
prišli v napačno hišo. Med tednom ne
vidimo tu nikdar gostov in samo ob ne-
deljah imamo meso in beli kruh, ki si ga
damo prinesiti iz mesta.

— Kaj mi ne morete pripraviti prav
ničesar?

— O da; to se pravi, če se hočete
zadovoljiti z ribami, raki, ocvrtimi jajci
in starim črnim kruhom.

— Imenitno! Kdaj bom mogel obe-
dovati?

— Gospod, ne prej kot v dobre pol-
ure, ker moram ribe in rake šele vzeti iz
shrambe.

— Dobro. Da si preženem čas, se
med tem časom nekoliko popeljem po
Seni. Saj smem za to vzeti kak vaš
čoln.

— Seveda; toda mojega moža in
mojih sinov sedaj ni doma in ni ni-
kogar tu, ki bi veslal.

— Nič ne skrbite za to. Ne potre-
bujem nikogar, ker sam znam dobro
veslati.

— Prosim vas pa, da se le preveč
ne oddaljite.

— Nič se ne bojte, dobra žena. Mi-
slim se peljati samo čez reko, da si
ogledam staro hišo tamkajle nasproti.

— Kaj? Rdeči mlin? — je za-
klicala mati Durocherjeva vsa prestra-
šena.

— Da, rdeči mlin, kakor imenujete
to staro podrtino.

— Ljubi moj gospod, dajte, da vam
svetujem. Ne hodite v to hišo in se je
ogibajte, kolikor le mogoče daleč.

— Zakaj?

— Ker je rdeči mlin zakleto po-
slopje in se ga je polastil sam peklen-
šček. V rdečem mlinu straši, gospod.

— Kdo pa pravi to?

— V tem kraju prav vsakdo.

— Pa kaj ste že videli strahove?

— Da. Pred tremi ali štirimi leti je
bil eden mojih sinov bolan in jaz sem
bedela pri njem. Neke noči sem gledala
skozi okno in sem popolnoma razločno

Hrv. tom v vodnjanskem sodnem okraju ne sme soditi drugače, nego v jeziku Danteja. Evo, kaj pravi „Giornaleto“ s tragičnimi frazami:

„S politično propagando, ki jo vrši sodnik Marković v občini vodnjanski, sta se morala baviti nedavno že na kongresu družba „Unione nazionale“ v Piranu g. dr. Della Zonca, Vodjanec, in naš Timeus. To politično delovanje je sedaj bolj obsežno ilustrirala spomenica, poslana po municipiju vodnjanskem predsedstvu višjega deželne sodišča v Trstu. Tam je pojasnjeno:

„V zadnjih časih se je raznesel tu glas o izvešnih čilih na račun c. kr. sodnika Evgena Markovića, pridodeljenega temu sodišču, ki so resno alarmirali javno mnenje in katerih težka važnost je prisilila podpisane, da se obrača do tega predsedstva z zahtevom po nujnih odredbah. Znano je tej oblasti, da je Vodjan izključno italijansko mesto, dočim v njega podobnih in v obmejnima občinama Sv. Vičent in Barban živi tudi mnogo Slovanov. Ali med italijanskim prebivalstvom in onim na deželi je vladalo vedno največje sporazumljenje, ki ga dostojni kaliti še nikoli noben dogodek. Ravno vsled pretežja italijanskega prebivalstva v mestu je bil jezik našega prebivalstva vedno italijanski. Tudi slovanško prebivalstvo v okraju se ni nikdar prikoževalo radi tega, ker se mu je vedno, tudi od sodnikov italijanske narodnosti, priznavala pravica do izpovedbe v svojem lastnem jeziku.

Po prihodu sodnika Markovića pa so se stvari izpremenile. Od začetka je ta sledil principu, da je v civilnih pravdali dajal protokolariti v tistem jeziku, v katerem je bila vložena tožba. Pozneje pa je brez vsakega upravičenega vzroka izpremenil zistem in je uvel protokolaranje v jeziku, ki ga govore stranke, oziroma priče, ustvarivši jezikovni babilon. In pri tem početku se gotovo ni brigal za interese strank, ki bolje poznajo italijanski, nego pa čisti hrvaški jezik, v katerem je sodnik sestavil protokoli, dočim se je kontrola protokolarne poverila odvetočnikom, ki ne razumeta tistega jezika, ampak le slovanški dialekt, ki ga govore po vaseh.

Se ne zadovoljen s tem, se je in se poslužuje izključno slovanškega jezika v vsem notranjem poslovanju in ne samo v zapuščinskih, eksekutivnih in pravnih aktih, sestavljenih v slovanških jezikih, ampak tudi v italijanskem. To je povzročilo konfuzijo in zakašnjenje v poslovanju radi pomanjkanja pisarniškega osebeja, poznavajočega slovanški jezik, ter je povzročil neprilike istim slovanским strankam samim, ki se jim s tem gotovo ni pospeševal njihov interes, ker tistega, kakor se pravi, slovanškega književnega jezika ne poznajo ne odvetočniki, ne notar, ki ima tu svoj sedež, in se morajo v mnogih slučajih zatekati bodi tudi za kak enostaven navet, k slovanским odvetočnikom, ki imajo svoj sedež izven tega sodnega okraja, kar je spojeno z velikimi troški“.

Temu nasproti moremo postaviti danes sledeča dejstva:

Pod vodnjansko sodišče spadajo občine Vodjan, Barban in Sv. Vičent. V narodnem pogledu je občina vodnjanska, razen Vodjana samega, čisto hrvaška barbanska je izključno hrvaška, a v Sv. Vičentu, ki je v italijanskih rokah, prihaja na 2000 Hrvatov — 500 Italijanov.

Ko bi v resnici veljalo načelo, da je v isti nedotakljivi pravo Italijanov, da sodijo Hrvatov v italijanskem jeziku, bi bil sodnik Marković v krivem. Ali v našem, kakor v vseh silčnih slučajih, stoji stvar tako-le:

Italijanski sodniki, dani so kvalificirani, da poznajo jezik naroda, ki naj mu sodijo pravico, ne znajo v resnici drugega, nego svoj jezik. Radi tega se oni prvi mečejo v borbo proti onim svojim kolegom, ki jim kvarijo pozicije s svojo vsestransko usposobljenostjo za službo v deželi, kjer poleg italijanske manjšine živi brazpravna, ali vzbujajoča se hrvaško-slovanška večina.

Ne poznamo sodnikov v Vodjanu, niti ne tega Markovića; ne zdi se nam pa izključeno, da vsa ta sramotna borba proti sodniku Markoviću prihaja — iz gori navedenih razlogov — iz sodišča samega, kjer gospoda uvidevajo, da niso sposobni, da bi sodili narodu, čigar jezika ne razumejo!!

Za danes naglašamo le še to: Mi bi imeli le preveč prilike, da bi se bavili z jezikovnimi razmerami na našem in skoro pri vseh primorskih sodiščih. Na tucate jih je, pa tudi mlajših italijanskih sodnikov, ki so jezikovno „kvalificirani“, ki pa v resnici niti jecljati ne znajo v našem jeziku. Pri nas je celo slučaj, da celo takozvane slovenske sekcije vodijo sodniki, ki dan na dan mrcvarijo naš jezik in da so razprave bolj podobne — opereti. Vendar smo se vedno izgubili učiinu borbe, kakršna je ta v Vodjanu. Če pa gospoda Italijani žele, da se javno razčisti vprašanje sodišč v Primorju, stopimo tudi mi iz rezerve, v kateri nas je držala dosedaj

svetost justice, pak pridemo mi z imeni in dejstvi, da bo mnogokoga glava bolela!

Izseljevanje v Srbijo.

(Dopis iz Beograda).

Slovensko društvo „Triglav“ v Beogradu nam pošilja sledeči dopis:

Svoječasno smo naznanili po slovenskih listih, da se je v okviru našega društva osnoval informacijski osek, ki si je stavil nalogo, informirati slovanško javnost glede služeb in naseljevanja v Srbiji. Ta osek prične v najkrajšem času poslovati v smislu dane naloge. Da pa bi mogel v obojestransko zadovoljnost izvrševati svoj program, moramo takoj v početku pojasniti svojim sorojakom v domovini nekaj dejstev, katerih konstatiranje se nam zdi neobhodno potrebno, da se informacijski osek ne preobloži takoj ob svojem rojstvu s popolnoma nepotrebnim delom.

Pri nas v domovini se je, žalbog, utrdilo prepričanje, da je Srbija in sploh Balkan postal eldorado za vse mogoče izgubljene in nezgubljene existence. Zdi se nam, da večina naših sorojakov še vedno misli, da v Srbiji le vsak pideseti prebivalec zna čitati in pisati, da pa je še od teh učenjakov več nego polovica obležala na balkanskih bojnih poljih, da torej vsak naš absolvirani ljudski bosopetnik v Srbiji dobi takoj prvo mesto za ministrom. To je docela napačno in napačno naziranje. V Srbiji je kljub mnogim vojam še vedno dovolj sposobnih ljudi, s katerimi more država za slougoditi tudi zahtevi po večjem številu uradnikov v novoozvojenih krajih. S tem pa seveda tudi še ni rečeno, da se služba v Srbiji sploh ne more dobiti. Tudi tako naziranje bi bilo napačno. Treba je le, da so prosilci res sposobni, značaji in zanesljivi ljudje, ki morejo v vsakem oziru na splošno zadovoljstvo izvrševati poverljive jim poste. Takih resnih ljudi potrebuje Srbija, ne pa nadutih politkobrazencev, ki mislijo, da jim bodo pod krinko hiljjenega Jugoslovanstva v Srbiji le-teli pečeni golobje v usta.

To je prvo, kar smo prisiljeni javno pribiti, da ne bodo v bodoče zahajali v Srbijo ljudje, ki delajo sramoto ne samo samim sebi, temveč, kar je glavno, škodijo na ugledu vsemu slovenskemu narodu, in izpodjedajo na ta način zaupanje merodajnih tukajšnjih krogov do v resnici častivrednih mož.

In še eno dejstvo, ki ga moramo omeniti na tem mestu, dejstvo, ki v bengaličasti luči odkriva lahkomišelnost naših ljudi. Prihajajo namreč v Srbijo se samo na slepo srečo, ampak tudi brez vsakih najmanjših gmočnih sredstev, tako, da so navezani takorekoč na miloščino svojih sorojakov, ali celo Srbov, kar se nam Slovincem nikakor ne more šteti v posebno čast. Ko enkrat vidi tak možakar, da se je varal vupanju, da ga pričaka pol Srbije z razvitimi zastavami na belgrajskem kolodvoru, takrat začne celo zabavljati čez Srbe, češ, da niso gostoljubni itd. Takih slučajev nam je že več znanih; bodi pa povedano, da tega ne bomo več trpeli in da bomo odlej brezobzirno nastopili proti ljudem, ki hočejo biti dobri Jugoslovani samo za mastna korita. Koritarstva v Srbiji ne poznajo; zato naj ljudje s takimi tendencami ostanejo le lepota doma za pečjo. Najmanj, kar se more zahtevati od človeka z zdravim naravnim razumom, je, da mora biti vsaj toliko diplomata, da se pred odhodom iz domovine za vsak slučaj preskrbi tudi z denarjem za vožnjo nazaj, če že hoče na slepo srečo v tujino.

Da se izognemo vsem takim neprilikom, smo osnovali poseben osek, ki bo na eni strani skrbel, da se bodo nastavljali v Srbiji le zmožni in značajni ljudje, na drugi strani pa bo vsakemu posamezniku dala prilika, informirati se pred odhodom iz domovine preko tega osredka o službah v Srbiji. Ko si zagigura osek vse potrebne zveze s tukajšnjimi oblastmi, bo mogel na vsako tozadevno vprašanje popolnoma verodostojno odgovoriti. Preskrboval bo sposobnim ljudem službe, napravil priporočila, jih opremil s potrebnimi priporočili, inseriral po tukajšnjih časopisih, tako da bo vsak, ki se sploh more sprejeti, prihajal v Srbijo že na gotovo mesto in mu ne bo treba zaman izdajati nemalih potnih stroškov.

Za vsako državno in občinsko službo v Srbiji je treba napraviti prošnjo v srbskem jeziku in jo kolekovati s kolkom po 50 para (vina). Vsaka priloga se mora zopet kolekovati z 20 ozi. 30 para. Če pridenemo k temu še rekomandirano pošiljno in druge gotove izdatke, je obsebi umljivo, da osek ne more iz skromnih družinskih sredstev utrpeli teh stroškov in se bo moral ohratiti samo na vprašanja, katerim bo priložena vsota 5 K. Vsak, kdor dobi potom družina službo v Srbiji, se mora zavzeti, da poleg tega vplača v društveno blagajno znesek 20 K, dajavec 5 K, da se more na ta način oškodovati delo informacijskega osredka. Osek sam bo vršil svojo nalogo popolnoma brezplačno in more posamezne člane nagraditi za marljivo delo le občini zbor društva „Triglav“. Kdor se obrne na informacijski osek za posredovanje, naj poleg omenjene vsote 5 K in potrebnih dokumentov priloži še priporočilo kake znane,

ugledae in vplivne narodne osebe svojega kraja.

Toliko v pojasnilo interesantom.

Mestni svet tržaški.

Škandali v naši mestni zbornici.

Tržaški mestni svet je imel prednočnim dolgo sejo do polnoči, v kateri pa ni dovršil ničesar — niti prve točke dnevnega reda. Za to pa se je ta seja toliko bolj odlikovala s prizori, ki so presegali v divjosti in razgrajenju morda vse dosedanje konflikte, kar jih je imela vladajoča večina v zadnjih časih s socialisti.

Po prečitlanju spomence zasebnih uradnikov glede nove davčne tarife na živila in one mestnih pometačev, ki hočejo požuriti poboljšanje svojega položaja, so začeli socialisti z nujnimi predlogi v prilogi streljnic v bolnišnici in umobolnici. S tem so hoteli uvesti nekako obstrukcijo proti predlogu bolnišničnega odbora, ki je bil prvi na dnevnem redu in s katerim se namerava ustanoviti posebna šola (konvikt) za nove posvete streljnic. Ta predmet je privabil na galerijo vse polno streljnic in streljnic iz bolnišnice, ki so v zadnjem času zopet krenili na socialistično stran in ki so vztrajali do polnoči, da so se zamogli diviti vztrajni voljočnosti svojih gospodarjev, mestnih svetovalcev.

Svet. Cerniutz je začel svoje napade z očitanjem, da je neka načelnica streljnic baje nagovarjala in vabila neka dekleta, da bi za 30 kron mesečnih in hrano stopile v službo streljnic pod njenim vodstvom. Ker pa je plača 30 K v nasprotju s tarifi za streljnice, potrjeno od mestnega sveta, je slavil nujni predlog, da mora bolnišnični odbor odslej vsak svoj predlog predložiti mestnemu svetu v potrdilo ter da mora prisotni direktor bolnišnice, pojasniti gori omenjeno govorico najmanj novih streljnic. Nujnosti tega predloga se je pa upiral občinski govornik večine, svet. Ara, češ, da se bo to vprašanje lahko razpravljalo o drugi priliki, na kar se je nujnost odklonila. Ta odklonitev je dala zopet povod svet. Puecherju, da je v enournem govoru utemeljeval splošen nujni predlog, da se morajo vsi sklepi upravnih odborov mestnih podjetij predložiti mestnemu svetu v kontrolo, da ne bi ti upravni odbori zamogli posezati v pravice mestnega sveta. Ko je bila pa takrat soglasno sprejeta nujnost tega predloga, je svet. Ara skušal dokazovati, kako vestno se čuvajo v mestnem odboru pravice mestnega zastopa ter je zagotavljal, da upravnih odborov mestnih podjetij le nekaki pododseki mestnega odbora, ki posebej razpravljajo in odločuje o ukrepih rešenih upravnih odborov.

Svet. dr. Slavik je izražal svoje dvome na zakonitosti obstajanja teh upravnih odborov z ozirom na določbe mestaega statuta ter je predlagal dodatek k nujnemu predlogu dra. Puecherja v smislu, da se zapisniki mestaega odbora, v katerih so sprejeti tudi ukrepi upravnih odborov, tekom osmih dni po odobrenju dostavijo tiskani vsem mestnim svetovalcem. Sedaj komaj, ko je ono razmeroma malenkostno dejstvo poskusa najemanja streljnic za nizko plačilo izzvalo debato o načelnem vprašanju zakonitosti poslovanja upravnih odborov, so nekateri člani večine izpoznali nerodnost, storjeno z tem, da so prej nekako objestno odklonili pojasnila na Cerniutzeva vprašanja, in svet. D'Osmo je moral naknadno zagotavljati, da so one Cerniutzeve informacije povsem neosnovane.

Na to so se hudo spoprijeli člani večine in socialisti radi brezkorištnega tratenja časa v rečenih odborih. In ko so se pomirili, je bil soglasno sprejet Puecherjev načelni predlog, da le mestni svet sme spreminjati svoje predloge; a Slavik v dodatni predlog, ki je doslej vsako leto propadel, tudi če je bil stavljen od članov večine, da se morajo namreč ukrepi mestnega odbora dostaviti tiskani in čim prej vsem svetovalcem, je bil sedaj sprejet z večino glasov v neprimerno presenečenje marsikaterega italijanskega svetovalca, ki je pojmlj dalekosežnost sprejetega predloga.

Po teh deloma burnih razpravah je mestni svet ob 11. uri šele začel razpravo o dnevnem redu, in sicer je povzel besedo novi direktor bolnišnice, prof. Ascoli, ki je v daljšem govoru utemeljeval potrebo ustanovitve omejenih streljnic šole. Ko je skušal razlagati, da z novimi streljnicami ne bodo prikrajšane na zaslužku sedanje nezgledane streljnice, je prišel govornik v konflikt s socialističnimi poslanci, ki so ga izživali z medklici in protesti. Pri tem je ravnotej Ascoli povzdignil svoj glas in začel nekako žugati in očitati, kar je dalo socialistom povod za vedno ostrejšo medklici in proteste, dokler ga niso povsem ustavili. Iz tega se je pa v sled ostrega nastopa svet. Pittonija proti večini razvilo uprav grozno psovanje in zaničevanje med večino in socialisti, kakršnega menda še ni slišala ta zbornica. Ta vrišč in hrup je trajal vsaj 20 minut in predsedujoči dr. Brocchi je povzem obnemogel s svojim zvoncem in najhujim krikom. Le tu pa tam so se čule znane cvetke tržaških pobalnikov: ašco, muš, testa di legno, glorio, mascazon in še grše, ki jih ne moremo napisati v dostojnem listu. Pri tem so si tudi grozili s pestmi in zamernej obih strank so imeli kaj opraviti, da so

bolj razgrete zadrževali od dejanskih spopadov.

Ves ta bezsilni prizor se je vršil v javni seji vprico natičenih galerij. Mislimo, da je marsikateri teh kulturnih gospodov danes — srani. Razšli so se popotoma upehani in hripavi, ne da bi bili rešili niti prve točke dnevnega reda. Ali nas bodo ti gospodje še kdaj hoteli poučevati o — civiliti?!

Domače vesti.

Osebnostna vest. Član našega uredništva, g. Fran Brozovič, je oboliel na ulesu in je moral v bolnišnico, kjer je bil včeraj operiran. Operacija je bila zelo težavna, a jo je srečno prestal. Upati je, da kmalu okreva.

Essad paša v Trstu. V ponedeljek je posetil Essad paša namestnika priča Hohenloheja in pa tržaškega župana dr. Valerija. Ker pa nista bila navzoča, je pustil zanj svoji posetnici. Včeraj dopoldne sta namestnik in župan, hotela vrniti poset, prišla v hotel Excelsior, kjer se je nastanil Essad paša, in ker je bil le-ta odsoten, sta tudi onadva izročila svoji posetnici. — Essad paša je imel na Dunaju smolo. Izgubil je ranec v hotelu, kjer je stanoval, dragoceno kraljino iglo, ki je bila dar novega albanskega kralja. Pogrešli pa jo je šele v Trstu in je nemudoma dal obvestiti oni dunajski hotel o izgubi igle. Med tem, ko je Essad paša bil včeraj dopoldne na raznih posetih, je prišlo z Dunaja obvestilo, da so našli izgubljeno iglo.

Dr. Otokar Rybář je imel prošlo soboto v češki šoli za politične vede v Pragi predavanje o politični zgodovini slovenskega naroda. O tem predavanju izpregovorimo obširneje v eni prihodnjih števil našega lista, danes naj samo posnamemo po praških „Narodnih Listih“, kar je ta list pisal o našem voditelju samem. „Narodni Listy“ so pisali:

„V soboto bo v češki šoli za politične vede predaval ml. gost, dr. Otokar Rybář iz Trsta. Govoril bo o politični zgodovini nam tako simpatičnega in draga naroda slovenskega, o njegovem trpljenju in žilavosti v boju za narodne pravice, ki ga bilje na dve fronti, proti Nemcem in Lahom. In ne more biti primenejšega tolmača zgodovine bratskega naroda pred češkimi poslušalstvom, nego je dr. Rybář, rodom Čeh, a po vsem svojem javnem delovanju Slovincem. Rojen 12. septembra 1865. leta v Postolaj v rodnini zavednega češkega železniškega uradnika, ki je zvestobo napram svojemu narodu znal spraviti v soglasju z ljubeznijo napram tlačenemu in šele politično se probujajočemu slovenskemu narodu, je prejel od očeta češko in slovensko narodno zavednost in se je, spopivši jo s češko delavnostjo in žilavostjo v boju za narodne pravice, posvetil ves bratom Slovincem, podavši se jim kot močna opora v boju z nevarnim nasprotnikom na najvažnejšem kraju, v glavnem emporiju avstrijske države, v Trstu. Nastanil se je tamha kot odvetočnik, začel neumorno sedelovati v tamošnjem političnem društvu „Edinosti“, vzbujal Slovence na tržaškem ozemlju iz spanja in vzgoji iz njih tekom let tako krepko narodno organizacijo, da so si preko vse zavisti dunajske vlade izšli od svojih močnih, bogatih in brezobzirnih laških nasprotnikov vsaj toliko priznanja, da danes ne more nihče več dvomiti o ekistenci velike tretjinske slovenske manjšine v Trstu, ki so ga še do nedavno proglašali za popolnoma laško mesto. Kot državni poslanec za tržaško okoliščino, kot član občinskega sveta in deželne zbornice ni opustil nobene priložnosti, da ne bi se zavzemal za pravice slovenskega ljudstva. Velik del zasluge, da je bilo zadnje, po lahkih filzifirano ljudsko štetje v letu 1910, po vladi revidirano, da je bila Slovincem končno zagotovljena tudi pravica, da morejo zasedati porotne klopi pred deželnim sodiščem, je zasluza Rybářeva. Njegova velika zasluza je, da klerikalizem, ki tako pogubno deluje dosedaj med Slovinci na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem, ni prodiral do Trsta, kajti sicer bi ne bilo narodnih uspehov, kakor so jih tržaški Slovinci dosegli dosedaj. V eni stvari ni bil doseženi Rybářev trud ovenčan z uspehom: ni se mu še posrečilo prisiliti tržaško občino, da bi za Slovence ustanovila narodno šolo. Toda dr. Rybář je še mlad mož, poln energije in veselja za delo in tudi ta uspeh mu ne uide. Srešno pozdravljamo brata Čeha-Slovenca v naši slovanški Pragi.“

Kakor rečeno, izpregovorimo o dr. Rybářevem predavanju obširneje prihodnje dni, danes naj le še omenimo, kakor pegočajo „Narodni Listy“, da so bili prostori „Narodnega kluba“, kjer se je vršilo predavanje, nabit polni in da je občinstvo napeto poslušalo slovensko besedo najvrednejšega delavca slovenskega iz Trsta za napredek in ednost slovenskega naroda. Med gosti so bili mati in nečakinja posl. dr. Rybářa, množica slovenskega dijaštva in članov slovenske praške kolonije, bivši župan ljubljanski Hribar, dr. vit. Randa, dvor. svet. Heyrovský, dvor. svet. Celakovský, preds. I. Oto, župan dr. Groš, obč. svet. Emier, Myslik in Bolina, poslanca dr. Tobotka in Čech ter cela vrsta vseučiliških in srednje-

šolskih profesorjev. Dr. Rybář je posravlil v imenu kuratorja Češke šole za politične vede državni poslanec dr. Kramář, želeč, da bi delo za napredek in zedinjenje vseh Slovencev imelo svoj uspeh in da bi se tega uspeha tudi še mogel veseliti predavatelj. Nato je sledilo predavanje.

„Giornale d'Italia“ je s svojim izbruhom surovosti proti balkanskim narodom dosegel efekt, kakršnega golovo ni pričakoval. Da-li se pa more tudi veseliti tega uspeha — to je drugo vprašanje, na katero je odgovor odvisen zopet od vprašanja, ali je v teh sinovih latinske kulture še kaj dobrega smisla in čuta — sramu? Če je pri njem še kaj čuta sramu, ne more biti vesel.

Ne le v hrvatske in slovenske liste, ampak tudi v češke in skoro vse dunajske liste je prešla ona furiosa giornalistika, tako, da je velikemu delu evropske metiljanške javnosti pokazano ad oculos, kako — neevropski je ton, ki se ga poslužujejo novinarji naroda, ki je — kakor se bahajo njega sinovi — tesal zibel evropski kulturi in civilizaciji...! Če je to res, potem pa je tu grdo pogorel pregovor, ki pravi, da jabolko ne pada daleč od drevesa... Daleč proč so padli ti italijanski novinarji ne le od zibel kulture, ampak tudi od med civiliziranimi ljudmi običajne novinarske dostojnosti.

V kolikor smo zasledovali mi odmeve surovih izbruhov v „Giornale d'Italia“, moremo konstatirati za Italijane ne baš laskavo dejstvo, da ga ni bilo lista, brez razlike stranke in mišljenja, ki bi bil pritrjeval tem surovostim, marveč so jih vsi pospremlili z več ali manj zbadljivimi pripombami na račun njih, ki so jih zagrešili...

Potemtakem je zadržki „Narodni list“ tisti, ki more biti nad vse zadovoljen z efektom svoje skromne novice.

Hrvatstvo za Trst. V zadržkem „Narodnem listu“ priobčuje dr. Jedlicki članek, ki vsebuje mnogo grenke in žalostne resnice in zdravega pouka. Dalmacija — pravi avtor — ni umela doslej, da ima igrati važno ulogo v narodni borbi, ki se bilje v Trstu z vso odločnostjo. Nikdo ni tam doli niti sanjal o tem, da bi trebalo organizirati tisoče dalmatinskih Hrvatov, ki jih pomorstvo in trgovina zveza v Trst in ki se tu — politično združujejo. Mesto da bi Dalmacija, ki je velik vir blagostanja za mesto tržaško, pritišla temu pečet svoje osebitosti, se je Trst narodnostno vsilil Dalmaciji, jo usuznjil svojim listom, svoji Legi. Mi nimamo ničesar iskati v Trstu in lista slovenska borba je le malo slame in dima!... tako so odgovarjali Dalmatinci na vsak poziv, naj bi tudi Hrvatje začeli borbo v Trstu. Se le po letu 1907, posebno pa po zadnjem ljudskem štetju so se tudi mnogim Dalmatincem odprle oči. Trst je začel ogrevati tudi tiste, ki so poprej prisegli na čisto italijanstvo Trsta in začeli so se postavljati temelji za hrvatsko šolstvo v Trstu. Dalmacija je začela gledati z drugim očesom na problem Trsta. Je sicer še vse v povoju, neurejeno, ali „srovlae“ se je nabralo toliko, da je najprej tega dela za večje roke narodnih dramlicev. — S posebnim zadovoljstvom pa smo čitali zaključna izvajanja, kjer avtor kaže, kako se je poglubil v tržaške razmere, kako zna ceniti borbo Slovencev in kako prav tolačiti nalogo, pripadajočo tržaškemu hrvatstvu v tej borbi. Píše namreč: „Mi nimamo sicer tu posebnih političnih idealov. Organizacija naših vrst nima separatističnih teženj, ker gre v resnici v glavnem za tem, da se okrepi in usposobi za čim iz datneje sodelovanje v kulturno-politični borbi avstrijskega prebivalstva slovenske narodnosti, torej naših rodni bratov. Mi nismo smeli leno čakati, da nas prebudi in reši slovensko politično vodstvo, ker ono ima polne roke posla s svojimi ljudmi in svojimi potrebami. V Trstu je že toliko hrvatske inteligence, da je bil že skrajni čas, da tudi ona stopi na pozornišče in da v imenu materne besede zbere okoli sebe tiste tisoče naroda v Trstu, ki je bil doslej izpostavljen italijanski poplavi. Narodno zavedna in gospodarski močna in kulturna hrvatska nasebina v Trstu mora biti prežeta z ideali, ki vodijo v borbo naše brate Slovence. Se več: ta naša nasebina, živeča v neposrednem stiku z brati Slovinci, ima veliko nalogo, da pospešuje kulturno, narodno, torej tudi politično ujediničenje dveh stranskih velj istega naroda: Hrvatov-Srbov in Slovencev. Trst torej naj postane v pravem smislu besede jugoslovansko mesto! Za to borbo, za tak Trst na se zavzame tudi Dalmacija! Zato pričakujemo, da nam bo od tam čim pogostejše in vedno obilnejše prihajala pomoč, brez katere sami ne bi mogli hitro premagati težav težkih začetkov. — Hvaležni moramo biti avtorju na tej lepi in pravilni razlagi naloge hrvatstva v Trstu, na tej apoteozni bratstva in složnega dela za veliki cilj. Razlagi, ki bo, ako uvaževana in praktično izvajana, v korist toliko naš skupni stvari, kolikor specijalni koristi hrvatstva v tem mestu. Kajti le zakrknjen separatist ne bo

priznaval, da le ob krepkem slovenstvu se bo jačilo tudi hrvatstvo v tem mestu. Posebno gre priznanje avtorju na opozorjenju, da Slovenci nimajo dovolj sredstev niti za reševanje svoje dece. Če so torej Hrvatje začeli svojo akcijo za reševanje svojega življa, ne slede morda s tem kakim separatističnim težnjam, ki naj bi križale delo Slovencev, ampak v znamenju paralelnega dela za skupni cilj!

Angleška vojna ladja v Trstu. Včeraj dopoldne je prispela s Kifa v tržaško luko angleška križarka „Gloucester“ pod poveljstvom kapitana Leattima. Ladja ima 4800 ton in je oborožena z dvema 15centimetrskima in desetimi 10centimetrskimi topovi. Moštva ima 376 mož. Križarka spremlja novega arnavskega kralja iz Trsta v Drač. Poveljnik križarke je v spremstvu tukajšnjega angleškega generalnega konzula posetil namestnika, poveljnika mornariškega nabornega okraja, mestnega župana in mestnega poveljnika.

Tržaška mala kronika.

Trst, 3. marca.

Predrzen žepni tat. Aretiran je bil 21letni Renat Knašič, rodom Tržačan, stanujoč na Acquedotto št. 13, ker je na trgu Barriera vecchia skušal izmekniti nekemu Ludoviku Megenu, trgovskemu potniku iz Zagreba, stanujočemu v ul. della Tesa št. 3, srebrno uro z zlato verižico. Pri Knašiču je bil tedaj še neki drug tak pičec, ki pa je še pravočasno isgnil, dočim pa so Knašiča odvedli v zapor.

V ul. Barriera vecchia je bil aretiran 27letni Viktor Jurč, rodom iz Trsta, stanujoč v ul. del Rivo št. 6, ker je večim osebam skušal seči v žep in ukrasti denar. Posrečilo se mu je to pri neki gospodini Ardenil Zorzenonovi, ki je izmeknil denarnico. Ko so ga aretirali, se je branil z vsemi močmi.

Nenadna smrt. Danes dopoldne ob 9 je bil zdravnik rešilne postaje poklican v hišo št. 58 v ul. Farseto, kjer je nekdo nenadoma obolel. Ko pa je zdravnik prišel tlakal, je bil dotičnik že mrtev. Zadel ga je kap. Pokojnik je bil 77letni bivši deželni gozdarski nadzornik v Dalmaciji, upokojeni dvorni svetnik Ferdinand Tepper.

Eksplozija. Pri „Lovcu“ v bližini vile Revoltella se je nahajala neka koliba, zgrajena iz kamna, pokrita pa z leseno streho. V tej kolibi je imela tverda Anninger, ki ima v ul. sv. Nikolaja št. 10 svojo trgovino z orožjem in municijo, shranjen smodnik. Včeraj ponoči okrog ene se je iz neznanega vzroka užgal smodnik, ki je eksploziral z močnim pokom. Eksplozija je popolnoma raznesla kolibo. Štoda znaša okrog 1000 kron.

Porotno sodišče.

V razpravi proti Ivanu Benčiču je bil še včeraj predpodaš zaslišan kakor pričča 47letni poljedelec Fran Blažič, ki popolnoma dobro pozna obtoženčev družino. Izpovedal je, da je obtoženčeva mati posedovala nekaj zemljišča in hišo, še preden se je omočila s pokojnim Benčičem, očetom današnjega obtoženca. Ko se je sin (današnji obtoženec) oženil, sta si razdelila posestvo (zemljišče in hišo). Dokler je bil živ stari Benčič, se je posestvo smatralo za skupno in se je tudi skupaj obdelovalo, ko pa je umrl, je morala obtoženčeva mati najemati druge delavce, in če je njen sin, današnji obtoženec delal

in razno moderno blago za moške in ženske obleke

razpoložljiva po najnižjih cenah

Jugoslovanska razpoložljiva

E. Stermecki v Celju št. 302 Stajersko

Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije, Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

ZDRAVNIK

Dr. D. KARANAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordinuje na svojem stanovanju v Trstu,

Corso 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.

TELEFON 177/IV.

Pekarna in odlikovana slaščičarna

M. STOPAR

Trst, ul. S. Giacomo 7 (Corso) s podružnico v ul. Caserma 12. Telefon 1083

SVOJI K SVOJIM!

Za birmo in ženitnine bogata izbor konfekto, bombonier ter vsak dan svežih slaščic.

Mnenje g. dra. Antichievich-a primarija - ranocelnika deželne bolnišnice v Pull.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

ŽELEZNATO KINA - VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) je izborno in kreplino zdravilo, katero jako ugaja bolnikom radi izvrstnega okusa. Rabiti je že nekaj let z najboljšim uspehom v slučajih okrevanja.

PULA, 5. oktobra 1905.

Dr. G. ANTICHIEVICH.

IGNAZIO POTOCNIG

Trst, ul. Riborgo 28, vogal ul. Beccherie. (Podružnica, ul. Barriera vecchia 23.)

Velika zaloga oblek za moške in dečke. Specijaliteta: suknje, alpagas, modre in črne. Otroške obleke od K 3 naprej. Modre in rumene delavske obleke. — Spodnje srajce in srajce vseh vrst. Velika zaloga blaga na meter ali obleke po meri, ki se izvršujejo najelegantneje in najsolidneje po najprimernejših cenah.

Okrajna posojilnica v Komnu
registрована zadruga z n emejeno zavezo

vabi na

redni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, 15. marca 1914

ob 3 pop. v posojilniški pisarni.

DNEVNI RED:

1. Čitanje revizijskega poročila.
2. Odobrenje letnega računa 1913.
3. Sprememba oz. razlirjenje pravil
4. Volitev načelnstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Opazka: Ako ob določeni uri občni zbor ne bo sklepčen, se bo isti vršil eno uro pozneje z istim dnevnim redom v smislu § 39. zadrž. pravil. K obliži udeležbi vabi vse člane

NAČELSTVO.

ČEVLJARNICA

Antona Javernika

v Trstu, ulica Farneto 33

se priporoča slavnemu občinstvu za naročila in meji kakor tudi vankovstne poplave.

A. ŠEBEK, frizer, Trst

ulica San Antonio št. 2 polunadstropje

uhod ulice San Niccolò štey. 33

priporoča cenjenim gospod svoj NOVI SALON za česanje, pranje glave itd. itd.

Hišica:

z obširnimi vrtom

se preda pri Sv. Ivanu v bližini postaje. Zelo ugodni pogoji. Naslov pove Ins. odd. Edinosti pod „Štev. 2087“.

Novo skladišče

Veliko skladišče klobukov

dežnikov, bele in pisane srajce, izidek, platna žepnih reboev, moških nogavic itd. itd.

K. CVENKEL Trst, Corso 32

Cene zmerne. - Postrežba točna in vestna

Naredna trgovina.

Naredna trgovina.

Velika zaloga in tovarna pohoštva

ANDREJ JUG - TRST

Via S. Lucia 5-18

Via S. Lucia 5-18

BOGATA IN LEPA KUHINJA VINOVA IN KAVARSKA POHIŠTVA PEPETANJE DELA GOLINO in vseh vrstah goste. OČISTITELJ

Trgovci! Peki!

Drože (kvass) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljše sloves. Narodnjak. naročajte pri domači tordki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. Priporočam se vam udani J. J. SUBAN, Trst, Via Vassari 10 Telefon N. 2266.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement. Zelo ugodno. Izborna kuhinja in Badjejeviško pivo (brez glavebola). Zmerne cene.

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della Caserma)

na njenem delu zemljišča, mu je morala plačati, kakor vsakemu drugemu delavcu. Ivanka Hrast se je priči pritoževala, da sin Josip grdo ravna in da bi najraje prodala svojo polovico posestva ter se ločila od sina. Priča se je z obtoženčev materjo nato dogovorila, da kupi ona njen del posesti za 1100 K, ter jej je takoj naštel 200 K na račun. Nekaj dni pozneje je na sodišču v Piranu izplačal ostalih 900 K, od katerih je obtoženčeva mati takoj izročila Hrasu 800 K. Priča je potrdila, da se je obtoženčeva mati res omožila s Hrasom tri mesece po smrti svojega prvega moža.

Na tozadnje predsednikovo vprašanje je priča povedala, da je imel pokojni Hrast dvakrat toliko premoženja, kakor obtoženčeva mati, ker je bil že prej podedoval po svoji prejšnji ženi, ki je bila pa še starejša, nego 70letna obtoženčeva mati; dočim je bilo Hrasu, ko je umrl, kmalu 41 let.

Druga priča, Anton Kerla, obtoženčev ujec, je povedal, da je obtoženec vedno grdo ravnal z materjo. Prodala je svojo polovico posestva, ker ni mogla več bivali skupaj s sinom in z nevesto. Pokojni Hrast mu je povedal, da mu je obtoženec zalagal kamen v trebuh in ga s tem ranil.

Bil so zaslišani še krčmar Fran Brazzatti, Lovrenc Benedetti, Jakob Zanon, Evgen Zanon in Anton Durante, ki so izpovedali glede raznih malenkostnih podatkov. Nato sta bila zaslišana kitar priči zdravnik iz Pirana, dr. Dominik Sambo in dr. Anton Parenzan, ki sta izvršila zdravniški izvid na lica mesta. Povedala sta, da je pok. Hrast trdil, da mu je Josip Benčič zalagal kamen, in ga zadel z jlim v trebuh. Pokojni Hrast je umrl vled vnetja črevesne sleze, ki je bilo posledica dejstva, da je bilo črevo prebito s kamnom. Sicer pa izvedenca ne izključujeta možnosti, da je pokojnik zadobil to rano padši na kak tuj predmet.

Priča Marko Salin, načelnik občinske straže v Piranu, je povedal, da je bil pokojni Hrast pijanec, a ko je bil pijan, da se je rad prepiral. Ko je priča izvedel dogodek na zaplanki, mu je obtoženec priznal, da se je s pokojnikom stregel in da ga je pahnil proti nekemu zidu, rekši, da se je morda padši na ta zid tako ranil.

Vled nastalega ne porazuma med izpovedbama zdravniških izvedencev je izvedenec dr. Masopust nato povedal, da ni vedel, da je bil pokojni Hrast najden na popolnoma ravnih in celo mehkih tleh, kar seveda izključuje muerje, da se je ranil, padši na tla.

S tem je bil nesporazum pojasnjen in na to se je imelo zaslišati kakor priči obtoženčev mater, Ivanka vd. Hrast, ki pa ni prišla na razpravo, temveč je poslala zdravniško izpovednico, da je bolna.

Sodišče je odredilo, da se prečita pisma izpovedbe te priče. Iz te izpovedbe izhaja, da je obtoženec grdo ravnal s svojo materjo in da je bila ta vled tega pisljena prodati svoj del posestva in zapustiti svojo lastno hišo. Kočnem svoje izpovedbe pravi priča, da nastopa kakor civilna stran in da zahteva od svojega sina do svoje smrti po eno krono na dan za živč.

Bila sta zaslišana kakor priči še obtoženčeva soproga, Terezija Benčič, in Peter Korlovič, kakor je dal predsednik prečitati razne listine. Iz teh izhaja, da je bil Josip Benčič štirikrat predkaznovan, in sicer trikrat za razžaljenje časti, a enkrat radi javnega pohujšanja. Piranska občinska oblast ga opisuje kakor paldnega in mrtjivega človeka, kakor delavca, kateremu ni ničesar pilgovarjati.

Ob 7 zvečer je predsednik prekinil razpravo.

Včeraj zjutraj ob 9 se je razprava nadaljevala. Sodišče je stavilo porotnikom til vprašanja, in sicer prvo: je li obtoženec kriv zločina ubojstva; drugo: je li se je s tem pregrešil proti posebnim (sorodniškim) dolžnostim, ker je bil pokojnik njegov oče, in tretje, eventualno vprašanje: je li obtoženec kriv pregreška proti varnosti življenja glasom § 335 kaz. zak.

Govorila sta na to zastopnik državne pravdnice dr. Marinc, ki je govoril skoraj eno uro, skušajoč dokazati krivdo obtoženca glede ubojstva, in branitelj dr. Robba, ki je dokazoval, da je obtoženec nedolžen. Kvečjemu — je rekel — če je res vrgel kamen proti pokojnemu Hrasu, se more obsoditi radi neprevidega početja proti varnosti življenja drugih oseb, ker on, če ravno je zalagal kamen, kar pa ni dokazano, ni storil tega z namenom, ne le ne, da umori, temveč bli z namenom, da tati

svojega nasprotnika; storil je to le z namenom, da svojega nasprotnika ostrši in odpodi. Bilo bi to torej edino le neupredvidno početje, kaznivo po § 335 kaz. zak.

Porotniki so na vprašanje glede zločina ubojstva odgovorili z 11 ne in 1 da, vled česar je odpadlo drugo vprašanje glede sorodstva; na vprašanje glede pregreška proti varnosti življenja so pa porotniki odgovorili z 8 „da“ in 4 „ne“. Poleg tega so porotniki roglasno sklenili priporočati sodišču, naj obtoženca milostno sodi.

Sodišče je na podlagi tega pravoreka obsodilo Josipa Benčiča na 8 mesecev strogega zapore, katerega je 3 meseca že prestal.

V soboto, dne 7. marca t. l. se vrši DIJAŠKI PLES. Pričakujemo, da dokaže tržaško občinstvo tudi to pot simpatije, ki jih je že od nekdanj gojilo do svojega dijaštva!

Društvene vesti.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu. Danes ob navadni uri reden se-stanek.

Klub slov. tehnikov v Pragi ima klubovo sejo v petek, dne 6. marca ob 7.30 zvečer v prostorih akad. društva „Adrija“. Predava gov. Hinko Pejer: O tehnični reformi pisave.

Narodna delavska organizacija

Zidarska skupina. Danes, ob 6 zvečer se vrši se-stanek zidarske skupine NDO. **Skupina postiljonov.** Jutri, v četrtek ob 9 zvečer se vrši društveni shod postiljonov v kons. društvu v Rojanu.

Podružnica NDO v Škedenju. Danes se-stanek odborikov in zaupnikov.

Za pevski zbor NDO se vrši prvi se-stanek v petek ob 8 zvečer v društvenih prostorih NDO, ul. sv. Frančiška št. 2.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanja.

Dražba, ki se bo vršila danes, 4. t. m., od 9—11 predp.

Zlat pristan in uhani z briljanti, medalljoni, brčce, ura, različne mramorne stle, stolice, obešala, kozarci, steklenice, skledice, ponve, sladkornice itd.

MALI OGLASI

za računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskano besedo se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Dve meblirani sobi se oddasti v ulici delle Acque 5, II., desno. 188

Elegantno meblirano sobo se odda v najem. Via del Toro 5, III., vrata 8. 183

Hotel-Restaurant-Buffer Kosič ulica Carradori št. 15 (vagal ulice Geppa). - Priporočam se glavnemu občinstvu za obična obič, kjer se dobi več vrst vina in jivo Dreher, vsakovrstna gorila in mizla jedila ob vsem času. Sobe za pro nočle od 2 K naprej. HINKO KOSIČ, lastnik. 174

Hiša v Tolminu z dvema stanovanjima na krasni legi z lepim vrtnom, se ceno proda radi selitve. Pripravna je za letovišče ali za kaku obrt. Nastov pove Inzerati od delek Edinosti. 181

Izkušeni živinorezec priporoča se glavnemu občinstvu za vse domače živali. Ivan Mavrič, rezec v Hrušici pri Podgradu, Istra. 186

Išče se dobrošerna ženska za oddati majh-nega otroka. Naj si bo v Rojanu ali v Barkovljah. Ulica Belvedere 4, vrata 15. 190

Kovaške vijence s plačo išče tovarna reuleuta Ing. Ludovik Fischer, Rojan, ulica M. rrezi 72. 189

Mesnica Josip Zobec Via degli Appiari št. 5, Škerkija-Sv. Peter. — Velovsko meso prve vrste po K 120 do 136. 175

Na prodaj travnik v lepi legi, v bližni po-staje na Vrdeli. — Naslov pove Inzerati od elek Edinosti pod št. 187. 187

Odda se lepa meblirana soba v ulici Farneto št. 57, vrata 8 (vagal Gatterli) 188

Oddasta se dve meblirani sobi boljšima mladeničema v ulici Ruggero Manna 11, vrata 3. 179

Primerne službe išče v boljši slovenski družini zdrava 18-letna gospodična. Naslov pri Ina. odd. Edinosti. 192

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu

registrirana zadruga z omejenim zav.

sprejema hranilne vloge 4 1/2 % in jih obrestuje po 4 1/2 %

po 4 1/2 % na dvamesečno, po 5 % na šestmesečno odpoved; daje zadrugnikom posojila po 6 % na poroštvo ali na vknjižbo proti odplačevanju v mesečnih, četrtletnih ali drugače določljivih obrokih. Urađuje se vsak delavnik od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.

V lastni hiši — ulica Torre bianca št. 21.

VELIKA ZALOGA OLJA

FRAN COSTANTINI

Trst — ulica S. Lazzaro št. 15 — Trst
blizu cerkve Sv. Antona Novega

Velik izbor namiznega olja od 88 stot. liter naprej.

Poročna siba solidna, ra K 295, šivalni stroj K 65, ogledalo, stolice, vse novo proda se v Trstu, ulica Kapicelo št. 5 vrtar. 193

Pijanist specijirane stroke, 28 let star, agiln, zmožen slovenskega in italijanskega jezika, z veliko garancijo, iše službe. Nastopi takoj ali s 1 aprilom. — Ponudbe pod „Strokovnjak“ na Inzeratni oddelk Edinosti. 191

Proda se kuhinjsko pohištvo. — S. Marco št. 18, II. n. 176

Velika tvrdka išče šiviljo, zmerno dobro šivati in krojiti. Imeti mora večletno prakso in mora biti večja hrvatskega in italijanskega jezika. Ponudbe pod „Šivilja“ na Inzeratni oddelk Edinosti. 182

HELVETIA

Velika zaloga gramofonov

Trst, — ulica Barriera vecchia 19.

Vedno v zalogi velika izbor slovenskih in hrvatskih plošč od kron 250 naprej. Vedno nove plošče najbolje vrste. Gramofoni na obroke.

Predmeti za planince

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, pet prave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke: Sweater, planinske hlače, gamaše, šopte iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, urajce, ovratnice, zapestnice in nogovise.

Za žlane športnih in planinskih drahter

Sportna trgovina Strake ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. založnja)

TVRDKA

Francesco Bednar TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST je preložila svojo

trgovino šivalnih strojev bliskljev in pridevkov z mehanično delav-nico vred iz ulice Ponterosso št. 4

v ulico Campanile št. 19

PARNA pralnica, čistilnica na suho barvarnica

ulica Farneto št. 9, Trst.

Ženske, moške in otroške obleke, toalete, uniforme, prevleka pohištva, preproge, kožuho-vinu, perje, rokavice itd. itd. se barvajo in čistijo na sub način najnatančnejše in naj-skrbneje po najnižjih cenah v centrali ul. Farneto št. 9 in tržaških podružnicah ulice dell'Istria št. 12 in ulica Belvedere št. 49 ter v podružnici v Gorici, ulica del Teatro št. 14

Ivan Hervatinov naslednik

JOSIP MASUTTI

Trst, ulica Barriera vecchia 11

priporoča c. občinstvu svojo novoprevzeto trgovino jestvin in koloni. blaga
Specijaliteta: kava vseh vrst in cen.

Nicòlò Cosciani

koncesioniran zobni tehnik

odlikovan na pariški razstavi z zlato kolejno „Grand Prix“ in različnimi častnimi diplomami.

Izdeluje vsa zobotehniška dela. Specijaliteta: Zobje brez neba in krone v porcelanu in zlatu. Cene zmerne. ul. Nuova 15, II., od 9-1 in od 3-7.

Prva sloven. mirodilnica v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori št. 18, v bližini gostilne NDO. Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfum., min. vod itd.

Velika zaloga praznih butelj

Trst, v. delle Ombrelle št. 5

Telefon 21. rom. 11

Guido & Ugo Coen

100 000 šampanjskih butelj za refošk.

Prodajalna kemičnih

predmetov in šip

Trst, ulica Boschetto 2

(nasproti kavarne Olimpo)

Lustnica: Erminia ud. Noge.

Hans Scheidler

zobotehnik

Uviti: prvi zobotehnik Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6.

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5 II.

Tržaška posojilnica in hranilnica

Poštno hranilnični račun 16.004.

Posojila daje

na vknjižbo,
na menice,
na zastave in
na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/4 %

Vedno stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru. Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Oddaja domače nabiralnike (hranilne pušice).

registrirana zadruga z omejenim poroštvo.

Trst, piazza Caserma št. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah)

Telefon št. 952

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih dragih vrednost, popolnoma varno proti vlovu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.

Stanje vlog nad 10 milijonov

URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne
Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.